

08 — Јутро у Београду

Телефон је пробудио пре свитања. Напипала је слушалицу и поново чула онај плачни глас :

„Она умире! Неће преживети дан... Чујеш ли ме, Тамара?

Чула је, али није одговарала. Шта да каже? *Нека је, нека умре.* Или : *шта ја имам с тим?* Тако је мислила, то је осећала, али јој урођена опрезност, као и нека нејасна одбојност, нису допуштале да открије ма и делић душе пред бићем ком је припадао глас.

„Она чека“, наставио је глас. „Стално те зове и чека на тебе.“

„Нека чека“, прошапутала је у слушалицу.

„А ти нећеш доћи ?“

„Не.“

„Како можеш? Ово је последња прилика...“

Заиста. Тамари је то била последња прилика да жени која је целог живота на њу заборављала узврати равном мером.

„Мајка ти је!“

Тамара опсова мајку гласу и баци телефон у други крај собе. Бука је тргла из сна Бориса који је, све док се телефон није расуо по поду, спавао увијен у њене прекриваче као циновска беба.

„Јеси добро?“, питао је и добио осмех уместо одговора.

Био је то јадан смешак, али младић није опазио разлику између усиљеног кежења и топлх осмеха, какве му је Тамара иначе поклањала. У соби је још било мрачно, а он је био наиван и веома млад. Тек што је навршио двадесет година, мада лаже да је старији. Блеса. Уопште није марила за старије мушкарце, чак ни за оне приближно њених година. Сви преко двадесет пет изгледали су јој мутно и некако офарбано. Непривлачно.

„Морам на посао“, рекла је. „Одмах.“

Управо је одлучила да, уместо вожње подземном железницом, пешачи до канцеларије. Веје је ситан и оштар снег, онај што боцка лице и руке као иглице. Шетња неће бити угодна, сигурно неће бити ни безбедна, али она данас једноставно не може да поднесе подземну!

*

Ово је каљуга, права каљуга, а не град! Све му је познато, већ је долазио, а ипак га је ово место, спрдње ради названо Београд, још једном непријатно изненадило.

Мора до подземне железнице. Лута, луди, а улаз је затрпан наносима црног снега. Леден ветар пробија до кости. Он дрхти, једва дише, али не одустаје. Чека на њу. Дани посматрања, као и сви прорачуни, говоре да ће овуда проћи. Неће пешачити по невремену.

У овом слободном граду-држави, како га зову Београђани, или граду-депонији, за оне из срећнијих крајева, напољу се задржавају само староседеоци. Остали би се брзо разболели и готово сигурно умрли.

Овде се лако умире. Ако се не отрујете, умориће вас чудовишна клима. Ако сте снажни, неко ће вас већ убити—с разлогом или из чистог задовољства. У Београду се крију многи бегунци, секташи и разбојници. Сви чине што им је воља. Неће ваљда она три олигарха заводити ред!

Ипак, она живи овде. Има неке уврнуте логике у томе да се благо закопа на ђубришту. Он не би исто учинио, али он је човек другог система. Не разуме оне који носе дар.

Цео живот лови дароване, а ипак су за њега остали тајна. Ти људи се свуда сналазе, брзо уче језике, читају мисли, проричу и, што је најчудније, могу да, како то сами зову, „улазе у душу“ других

бића, чак и покојних. Лично је искусио један такав „улазак“ и за њега нема мучније успомене.

Назив „дар“ је из доба када се веровало да се ове опаке способности могу правилно употребити. Сада се зна да ни даровани не контролишу дар. Само га наслеђују и даље преносе: са оца на сина, чешће са мајке на кћер.

Он је својевремено открио и ухватио Тамарину мајку. Можда отуд ово узбуђење пред сусрет са њом. Зашто је нема ?

Учинио му се да она прилази, али не, погрешно је. Девојка нема плаве очи дарованих. Страшне су то очи. Њихово плаветнило не подсећа на море или на ведро небо, већ на срце пламена. Као у песми секташа, проповедника самоспаљивања : „у ватри цвета цвеће плаветно“.

Воз полази, а ње нема. Осетила га је. Они телефонски позиви нису били добра идеја. Лов ће бити тежи него што је замишљао.

*

Млади инвалид јој стаде на пут.

„Добро јутро!“, закрештао је.

„Добро јутро и теби, Уроше.“

Најрадије би само климнула главом и шмугнула у своју канцеларију, али не може. Урош је слабовид, мора да му отпоздрави јасно и гласно.

У неком уређенијем свету, давно би га излечили или му не би било допуштено да се роди. Овде Урош, такав какав је, живи од свог рада —захваљујући наступу хуманости Тамариног послодавца, једног од три олигарха. Дужност му је да слаже пошту и носи кафу. Вредан је, паметан, сигурно би умео и више од тога, али није омиљен међу колегама. Тамару одбија његова грабљива љубав

према животу и испади непоколебљивог егоизма, какав га је само одбацивана бића.

Сироче је, не зна се ко су му родитељи, али је ван сваке сумње да је слабовидост наследио од њих.

Пролазе јој трнци низ кичму од сусрета са његовим завађеним зеницама. *Колико ли види, питала се. Зна ли да га не трпим и да једва обуздавам срамотне жеље да му проспем кафу и испретурам пошту?*

„Нешто си ми рано дошла“, рекао је.

А онда је тихо додао :

„Сместа одлази!“

„Како?“

„Ништа не питај, нема времена. Онај који те тражи је пред вратима.“

„Ко?!“

„Ах, не знам га ја, али сам сигуран да ти не жели добро. То могу да осетим. Долазио је и раније, распитивао се, звао телефон-ом.“

У Тамариној глави одјекну онај глас од јутрос. Незнанац је звао код мајке која умире, а она је све време била свесна да је то лаж. Њена мајка је умрла пре много година. Сваке ноћи, пре него што би утонула у дубок сан, делила је са њом тренутак савршене плаве тишине. Ту је налазила савет, утеху и умирење за сваки бол.

А сада је из плаветнила долазио крик : „Бежи!“

„Бежи!“, рекао је Урош, „Брзо, на споредни улаз!“

„Хвала ти.“

Нагнула се да га пољуби, али он није дао.

„Само ти враћам твоју доброту. Одвратан сам ти као и другима, али ме ниједном ниси увредила. Увек си лепо поступала према мени.“

*

Умакла му је. Опет! Сад ће се годинама крити испод камена или ће полудети и дићи револуцију, ко зна? Даровани су у бити штеточине, а штете су им колосалних размера. Вероватно ће негде донети на свет створа ком ће испоручити свој проклети дар.

Патиће због тога у будућности, тражиће их обоје, а сад хита да напусти ово легло заразе, које је само по имену град.